

כשהי' הג"ר ברוך בער לייבאוויטש זצ"ל ר"י קאמעניץ אצלינו באלבאני,
הייתי עמו כל היום, ולא הלכתי לעבודה כלל, ואז סיפר לי ר'
ברוך בער כמה ענינים. ביניהם סיפר לי, שמצב הישיבות הי' במצב ירוד
מאד, ואמרו לו שצריכין לנסוע לאמעריקא לאסוף כסף, והיות שלא ידע
מה לעשות, אם לנסוע או לא, על כן שאל את החפץ חיים בזה, וצוהו

הח"ח לנסוע. ושאל להח"ח היות שמעולם לא דרש, בשבת הגדול אמר רק מענין פסח, ובשבת תשובה אמר רק מענין תשובה, והכל רק מה שכתוב בש"ס, אבל דרשה סתם לא הגיד מעולם, ואמרו לו שבאמעריקא צריכים לדרוש הרבה, אם כן מה יעשהו אמר לו הח"ח: אז מ'דארף זאגן זאגט מען שאלו רב"ב שאינו יודע באיזה אופן לדרוש, אמר לו החד"ח: מ'נעמט דעם סידור און מ'טייטש אפ דעם דאוונען כן סיפר לי הגיד ברוך בער זצ"ל, והוא הי' נאה מקיים ונאה דורש, והצליח מאד מאד, וכשהי' באלבאני דרש אז על פסוק ראשון 'אהבת עולם', וחצי פסוק הי' מתרגם, ודבר זה ארך ב' וחצי שעה.

והי' שם יהודי אחד מר. בעסקין (שמעולם לא נתן צדקה לאף אחד), שגם הוא בא לביהמ"ד חותני בשבת קודש לפני מנחה, לשמוע לדרשת הגר"ב הנ"ל, במוצאי שב"ק אחר הבדלה הביא לי נדבה \$10, ואני שהייתי אז הרואה חשבון שם, שאלתי למר בעסקין אם הבין את הדרשה, אמר לי הלא ידעתם שאינני מבין שפת אידיש כלל, אבל דבר אחד הרגשתי, שאמר הדרשה בלהבות אש קודש כל כך אז ס'האט מיר געשטאכן ביים הארצן, עד שהרגשתי שהנני ביום כיפורים בבית המקדש, ורב זה ורבי' הוא שונה מכל הרביים, לכן נותן.

ואף אחד לא הצליח לאסוף כל כך כסף באלבאני כמותו, כי הגה"צ ר' מאיר שפירא מלובלין זצ"ל גם הוא הי' באלבאני, וגם הוא ערך אפיעל, והי' דורש טוב לעמו כידוע, והוא עשה \$900, והגר"ב עשה \$1200, ויען שאני הייתי אז הרואה חשבון כנ"ל, אני יודע מכל הפרטים. וככה המשיך הגר"ב לדרוש בסדר התפלה, וכשהגיע אצל 'ובא לציון גואל' חזר לאירופא, ונעשה רב"ב אח"כ בעל דרשן נפלא מאד.

מפי הרב רפאל זלמן הכהן לעווין ע"ה

לפני נסיעתינו מאירופא לאמעריקא היינו הרבה בוויילנא, שם ראינו גם את הג"ר נפתלי צבי טראפ ובנו ר' אברהם ז"ל. (ר' אברהם זה הי' נקרא בפי כל 'אברהם' מ'ל', ואף אנכי קראתיו כן מפני שהי' בגילי, הי' אח"כ כאמעריקא, ולא ידעתי שהוא כאן עד יום מותו. - אבא מארי הרב (המלאך) ז"ל אמר עליו ער איז אן איידעלער קאפ). גם החפץ חיים הי' שם כמה פעמים, והתאכסן במלון 'ווינסא' באכסניא שלנו בוויילנא, (והי' אבא מארי מרבה לשיח עם הח"ח, אבל לא הייתי שם בעת מעשה, כי הייתי בישיבה, ואף ראיתי פעם את הח"ח בחדר אבא ושחחו יחד).

בְּהוֹרֶף תִּרְפ"ב הִיִּיתִי בּוֹוֹאֲרֵשָׁא כַּמָּה פַּעֲמִים לְצוֹרֶךְ תַּעֲוֹדוֹת מַסֵּעַ, וְאִכְנָן
קִבַּלְתִּי שְׁמָה בְּיוֹם ה' בְּשַׁבּוּעַ אֶת הוֹוִיזַע לְנִסּוּעַ לֹאֲמַעְרִיקָא, וְהִיִּיתִי
צָרִיךְ לְחֻזּוֹר מִשּׁוּם לוֹוִילְנָא הַבֵּיתָהּ, וּשְׁתֵּי פַעֲמִים בְּיוֹם ה' נּוֹסַעַת מִסִּילַת
הַבְּרוּזֵל, מוֹוֹאֲרֵשָׁא לוֹוִילְנָא עִבְרוּ דֶּרֶךְ רֵאדִּין, וְהִי' לִי בְּרִירָה אוֹ לְהִשְׁאֹר
בּוֹוֹאֲרֵשָׁא עַל שַׁבַּת, אוֹ לְנִסּוּעַ וּלְהִיּוֹת עַל שַׁבַּת בְּאִיזָה מִקּוֹמֵן, כִּי אִי
אֲפֻשֶׁר הִי' לְהִגִּיעַ עַל שַׁבַּת לוֹוִילְנָא, ע"כ אָמַר לִי אָבָא מֵאֲרִי שְׁאֲסַע
עַד לַעִיר רֵאדִּין, וּלְרֹדֶת שֵׁם לְקַבֵּל בְּרַכָּה מִהַחֲפֶץ חַיִּים לִפְנֵי הַנְּסִיעָה
לֹאֲמַעְרִיקָא.

בֶּן עֲשִׂיתִי, הִגַּעְתִּי לְרֵאדִּין בַּעֲש"ק בְּבּוֹקֶר בִּשְׁעָה 5:30 לְסִטְאֲנִצִּיעַ סִטְרָפֶּ
(כֶּן נִקְרָא רֵאדִּין), וּכְשֶׁהִגַּעְתִּי בַּעִיר הִי' כִּבְר מֵאוֹחֵר מֵאֲד, ע"כ לֹא נִכְנַסְתִּי
אֶל הַח"ח לְקַבֵּל שְׁלוֹם, וְאֲח"כ כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי לֹא הִי' הַח"ח בְּבֵיתוֹ, וְהִיִּיתִי
שֵׁם עַל שֶׁב"ק בְּאַכְסֵנִיָּא. בְּשֶׁב"ק אַחֵר תִּפְּלַת שַׁחְרִית אָמַר לִי נִכְדוּ ר'
אֲלִיעֶזֶר זָאב קֶאפֶּלְאָן (חֲתָן ר' צְבִי הִירֶשׁ לַעֲוִינְזָאֵהֶן חֲתָן הַח"ח, הוּא הִי' הַמִּשְׁגִּיחַ
רוֹחֲנִי בְּרֵאדִּין, וְהִכְרַתִּיו מוֹוִילְנָא): כ'הָאֵב גַּעֲזָאֲגֵט דַּעַם אֲלֶטֶן (הַח"ח) שְׁהִנְכֶם
כֹּאן, וְאָמַר לִי לְהִגִּיד לָךְ שְׁתִּבּוּא לִס"ג, שְׁאֹז יֹאמַר ד"ת וְרוּצָה שְׁתִּהִי
שֵׁם. אָמַרְתִּי לוֹ שְׁבוּדָאִי אֵלֶךְ, וְכֵן הוּי.

אַחֵר הִשְׁיַחָה וּתְפִילַת עֶרְבִית נִיגְשְׁתִּי אֵלָיו וְנָתַתִּי לוֹ אֶת יָדִי, וְאָמַרְתִּי לוֹ
שְׁלוֹ עֲלֵיכֶם, שְׁאֵל לִי: הָאֵם ר' אֲלִיעֶזֶר כִּבְר בַּחֵר אַכְסֵנִיָּא בְּשִׁבְלֶךְ
(לְהִישְׁאֹר שֵׁם בִּישִׁיבָה), אָמַרְתִּי לוֹ, לֹא בָאתִי לְהִיּוֹת כֹּאן, כִּי הִנְנִי בְּדוּכִי
לֹאֲמַעְרִיקָא! תִּיכְף חֲטָף אֶת יָד קֹדֶשׁוֹ מִמֶּנִּי וְאָמַר: אִי יוֹנְגַּעְרֵמָאן אֵ בֶן
תּוֹרָה טָאָר נִיט פֶּאָרֶן קִיִּין אֲמַעְרִיקָא! אָמַרְתִּי לוֹ הִנְנִי נּוֹסַע עִם אָבָא
מֵאֲרִי. אָמַר לִי הַח"ח: אִיעֶר פֶּאֲטַעַר מַעַג פֶּאָרֶן אֹוֶן דֶּאָרְף פֶּאָרֶן, מוֹז
פֶּאָרֶן אֹוֶיף אֲמַעְרִיקָא, וּוְעֵן מ'לֹאֲזֵט מִיךְ וּוְאֵלֵט אִיךְ אֹוֶיךְ גַּעֲפֶאָרֶן, אִבְעַר
אִיהֵר דֶּאָרְפֵט בְּלִיבֶן דֹּא לַעֲרֵנִין, אִי יוֹנְגַּעְרֵמָאן אִי בֶן תּוֹרָה פֶּאָרְט נִיט
אִין אֲמַעְרִיקָא, כ'וֹעֵל זֶאגֶן ר' אֲלִיעֶזֶר'ן (הַמִּשְׁגִּיחַ הַנ"ל) עַר וּוְעַט מֵאָרְגֶן
זִיךְ זֶאָרְגֶן פֶּאָר אִיִּיךְ צו קֶרִיגֶן אִי סִטְאֲנִצִּיעַ! וְנִשְׁאָרְתִּי מִשְׁתּוֹמֵם וְאָמַרְתִּי
לְהַח"ח, שְׁגֵם בְּאַמַּעְרִיקָא יֵשׁ יִשִּׁיבָה וְכַמָּה מִבְּחּוֹרֵי יִשִּׁיבְתִּינוּ לּוֹמְדִים שֵׁם,
דַּחָה אוֹתִי בְּנוּעֵם רוֹגֵז וְאָמַר: יַע, אִיךְ וּוִיִּיס דִּי יִשִּׁיבָה (יִצְחָק אֶלְחָנֶן), אִין
דִּי יִשִּׁיבָה טָאָר מַעַן אִינְגֶּאנְצֶן נִיט אִרִּיִין גִּיִין! וְהִיּוֹת שִׁידַעְתִּי מִכַּמָּה
בְּחּוֹרִים יוֹצְאֵי יִשִּׁיבְתִּינוּ שְׁנִסְעוּ לֹאֲמַעְרִיקָא, בִּינִיהֶם הַבְּחּוֹר אֲלִיעֶזֶר עֲלִקִּין
(שִׁלְמֹד עֲמִי אֲצֵל ר' בְּרוּךְ בַּעַר, וְאֲח"כ נִסַּע לְלַמּוֹד לִישִׁיבַת הַח"ח בְּרֵאדִּין, כִּי הַמִּשְׁגִּיחַ
שִׁלַּח אוֹתוֹ מִן הַיִּשִּׁיבָה בּוֹוִילְנָא אַחֵר שִׁיִּצָּא עֲלֵיו אִיזָה שֵׁם רַע, וְאַחֵר שְׁנָה נִסַּע מִשֵּׁם
לֹאֲמַעְרִיקָא), ע"כ אָמַרְתִּי לְהַח"ח, שְׁגֵם אֲלִיעֶזֶר מִינְסַקְעַר לּוֹמֵד בְּאַמַּעְרִיקָא

בישיבה, אמר לי הח"ח: איך האב געקענט אליעזר'ן! (סתם ולא פירש, אולי מטעם לשון הרע, כי יודע אני שאליעזר עלקין עד ב' שנים שהגיע לאמעריקא עוד הניח תפילין...), ולא ידעתי לשית עצה בנפשי.

הלכתי וסיפרתי את הדברים לר' אליעזר המשגיח, ובקשתי ממנו שידבר עם זקנו, אמר לי שאינו רואה עבורי שום צפויים לטובתי, על כן הלכתי להגאון ר' נפתלי טראפ ז"ל, וסיפרתי לו הכל, כי אבי צוה עלי לנסוע לאמעריקא והח"ח אינו מסכים, אמר לי ר' נפתלי שלמחרת בבוקר יכנס אל הח"ח וידבר עמו בדבר ואולי יפעול, ואח"כ יודיע אותי מה לעשות. ואכן בבוקר אמר לי ר' נפתלי ליכנוס אל הח"ח, ואכן נכנסתי אליו ונפרדתי עמו לשלום, ובירך אותי הח"ח ברכות לרוב, ביניהם ברך אותי באריכות ימים ושנים (שנתקיים), ועניני תורה ועבודה (שלדאבונא לא נתקיים בידי), ביניהם ברך אותי שאמעריקא לא ישפיע עלי. - ואמר לי עוד, כשתבוא אי"ה לאמעריקא הנני מצפה אז אין די' ישיבה (ר' יצחק אלחנן) וועט איר ניט גיין! (ופרט אחרון זה לא ספרתי מעולם לאבא מארי הרב ז"ל). מפי הג"ר